

Inleiding

Scouting is voor iedereen. Iedereen is welkom. Het maakt niet uit wat je geslacht, afkomst of geloof is. Scouting vindt het belangrijk dat alle leden zich prettig en veilig voelen. Scouting Nederland krijgt af en toe de vraag hoe je ervoor kan zorgen dat ook transgender (jeugd)leden zich prettig voelen binnen Scouting. In dit infoblad gaan we hierop in. Het infoblad is geschreven door leden van het Spelteam Rainbowscouting. Deze leden hebben zelf ervaring met het onderwerp. Zowel als transgender, ouder van een transgenderjeugdlid of als professional. In het infoblad wordt informatie afgewisseld met quotes van ouders van transgenderjeugdleden binnen Scouting.

Hoe kijkt Scouting Nederland tegen dit onderwerp aan?

Scouting Nederland vindt het belangrijk dat iedereen zich veilig en prettig voelt. Een speciaal team van vrijwilligers geeft advies. Zowel aan Scouting Nederland, als ook aan leden en vrijwilligers. In dit team zitten ervaringsdeskundigen en mensen die in hun dagelijks werk met deze onderwerpen te maken hebben. Elk kind moet zich veilig voelen, dus ook transgenderkinderen.

Gender, sekse, seksuele voorkeur of oriëntatie, genderexpressie wat betekent dat?

Geslacht:	Wanneer je wordt geboren wordt op grond van je uiterlijke <u>geslachtskenmerken</u> bepaald of je een jongen of meisje bent. Dit geslacht is het geslacht wat in je paspoort staat.
Biologische sekse:	Je biologische <u>sekse</u> gaat over je geslachtskenmerken, je chromosomen en hormonen. De meeste mensen hebben een lichaam die voldoet aan de definitie van man of vrouw. Sommige mensen worden geboren in een lichaam wat niet aan deze definitie voldoet, deze mensen worden <u>intersekse</u> personen genoemd. Het kan bijvoorbeeld dat de persoon mannelijke chromosomen heeft, maar lichamelijke geslachtskenmerken van een vrouw.
Gender(identiteit):	Je <u>gender</u> of <u>genderidentiteit</u> gaat over hoe je je voelt. Genderidentiteit gaat over wat je bent, op basis van je eigen gevoel. Het gaat er bijvoorbeeld over of je een jongen, een meisje, non-binair (niet jongen en niet meisje), of iets anders bent. Als je transgender bent komt je identiteit niet overeen met het geslacht wat je bij je geboorte is toegeschreven.
Genderexpressie:	<u>Genderexpressie</u> is dat wat je uitdrukt over mannelijkheid of vrouwelijkheid. Het kan op verschillende manieren: bijvoorbeeld met je gedrag, je make-up, kleding of haarstijl. Zo kun je je genderidentiteit laten zien.
Seksuele oriëntatie:	Je <u>seksuele voorkeur</u> of <u>oriëntatie</u> heeft te maken met gevoelens en aantrekkingskracht, zoals verliefdheid en verlangen, wat je er mee doet, zoals relaties en seks en hoe je jezelf noemt, bijvoorbeeld homo, lesbisch, bi, pan, queer, enzovoorts. Sommige mensen ervaren weinig of helemaal geen seksuele aantrekkingskracht en noemen zichzelf asexueel.

Wat voor woorden gebruik ik voor transgender?

Je hoort wel eens dat “iemand in een verkeerd lichaam is geboren” of dat “die jongen een meisje wil zijn”. Veel transgenderpersonen vinden dit vervelend, omdat ze liever uitgaan van het gender waar ze zich mee identificeren. Daarom is het goed om met elkaar te praten over op welke manier je over het onderwerp praat. Zo voorkom je dat iemand zich ongemakkelijk of onbegrepen voelt. Woorden als ‘ombouwen’, ‘tranny’, transseksueel’ en ‘travestiet’ worden door veel transgenderpersonen als vervelend ervaren. Let erop dat je deze woorden niet gebruikt, zodat je de ander niet kwetst.

Hoe help ik een jeugdlid?

Het helpt als je de genderidentiteit van het kind niet in twijfel trekt of negeert. Uit onderzoek blijkt dat dit op latere leeftijd tot trauma's kan leiden. Bij andere kinderen twijfel je ook niet. Het is beter om mee te gaan met de wens van het kind. Het is voor transgender kinderen ontzettend belangrijk om steun te krijgen van hun omgeving. Kinderen blijken vele malen gelukkiger te zijn als zij van hun omgeving erkenning en 'support' krijgen in hun transitie en hun identiteit.

Hoe gaan andere kinderen hier mee om?

Andere kinderen in de speltak zijn zich ook aan het vormen en staan open voor ideeën. Daardoor zal het makkelijker zijn om een kind met een andere genderidentiteit te accepteren. Het vormt een mooi aangrijpingspunt om met elkaar over te hebben. Je kan er bijvoorbeeld voor kiezen om dit onderwerp een onderdeel van het activiteitengebied Identiteit te laten zijn. Het risico op pesten verklein je door als leiding zo normaal mogelijk om te gaan met het kind met een andere genderidentiteit. Sta ook open voor vragen van de kinderen en begeleidt het transgenderjeugdlid zorgvuldig. Als er vragen zijn van andere ouders, kun je kiezen voor een informatiemoment. Als je niet weet hoe je daar in jullie situatie mee om moet gaan, voel je dan vrij om contact op te nemen met Scouting Nederland; daar zijn specialisten die je kunnen helpen.

Hoe moeten we als leiding hier mee om gaan?

Transgender zijn wordt steeds normaler. Het is niet een "probleem" waar een "oplossing" voor nodig is. Ga in gesprek met de ouders en het jeugdlid. Wat vinden zij prettig, hoe wil het jeugdlid aangesproken worden?

Het kan helpen om je wat meer in te lezen op dit onderwerp. Daarom zetten we onderaan dit infoblad links naar websites waar je meer informatie kan vinden over dit onderwerp. Op YouTube zijn veel persoonlijke verhalen van transgenderjongeren te vinden.

Neem het onderwerp op in je programma, bijvoorbeeld als onderdeel van het activiteitengebied Identiteit. Geef ruimte voor vragen en ga in gesprek. Let wel op dat je hierbij dezelfde grenzen respecteert als je bij andere kinderen ook zou doen. Het is ongepast om naar iemands geslachtsdelen te vragen of andere indiscrete vragen te stellen.

Het kan zijn dat (andere) ouders of kinderen bezorgd zijn. Bedenk hierbij altijd goed wat je als leiding wél en wat je als leiding níet kunt doen. Je kunt de vragen ook bespreken met jouw groepsbegeleider. Jouw belangrijkste taak als leiding is om te zorgen voor de veilige omgeving voor de jeugdleden.

Wanneer andere ouders zich zorgen maken over een jeugdlid en zich afvragen of de andere genderidentiteit wel goed is voor het kind, kun je aangeven dat het niet aan deze ouders of de leiding is om je daar zorgen over te maken. Wanneer er veel vragen leven kan het helpen om een bijeenkomst voor ouders te organiseren, waarin je vertelt hoe je als groep de veilige omgeving creëert voor alle jeugdleden, dus ook voor transgenderjeugdleden.

Het kan zijn dat het jeugdlid en de ouders zelf worden begeleid door een expertisecentrum (bijvoorbeeld de genderpoli van VUmc). Een team van psychiaters, psychologen, orthopedagogen en artsen begeleiden het jeugdlid en de ouders. Die weten wat ze doen, durf daarop te vertrouwen. Bij deze professionals ligt de verantwoordelijkheid en de kennis.

Maak je je als leiding écht zorgen over de gezondheid van een kind en vermoed je kindermishandeling, dan kun je een melding doen bij Veilig Thuis. Dit geldt overigens voor alle jeugdleden. Zo ver hoeft het echter gelukkig bijna nooit te komen.

Onderaan dit infoblad vindt je websites waar je meer informatie kan vinden over dit onderwerp. Er is een risico dat bezorgdheid van bijvoorbeeld andere kinderen en ouders kan leiden tot een hogere belasting van de vrijwilligers binnen je groep.

Onze speltakken zijn niet gemengd, wat doen we als een kind een andere genderidentiteit blijkt te hebben?

Wanneer een speltak niet meer past voor het transgenderjeugdlid, of als de leiding en/of andere jeugdleden de transitie niet ondersteunen, kan het jeugdlid doodongelukkig zijn bij Scouting, omdat

het niet zichzelf mag en kan zijn. Door het kind mee te laten draaien in de passende speltak, kan het kind net als alle andere kinderen plezier beleven aan het Scoutingspel en zich ontwikkelen - los van hun gender. De verantwoordelijkheid van de leiding is om ervoor te zorgen dat alle kinderen in de speltak zich veilig en gewaardeerd voelen.

Wat doe ik als ik (of een medeleiding of vrijwilliger) het zelf “raar” vind?

Als leiding of vrijwilliger wil je het beste wil voor je jeugdleden. Maar je neemt ook jezelf mee. Meestal betekent iets “raar” vinden, dat je er nog niet zoveel over weet. Dit is niet raar, praat hier met elkaar over. Probeer binnen de leidinggroep een aantal medestanders te vinden die er geen moeite mee hebben en probeer af te spreken dat die personen zich voornamelijk met de situatie bezig gaan houden. Betrek ook de mensen die meer moeite mee hebben met het onderwerp en probeer deze op een rustigere manier en minder confronterend er toch bij te betrekken. Probeer niet beschuldigend te zijn, vaak hebben mensen onvoldoende informatie. Zoals gezegd is het niet alleen een overgang voor het kind, maar ook voor de omgeving, dus ook daar mag begrip voor zijn. Probeer ook uit te leggen dat een dergelijke beslissing niet over één nacht ijs gaat. Er is een heel traject aan behandelingen/diagnoses aan vooraf gegaan en er wordt een beslissing gemaakt in overleg met een behandeld psycholoog, etc.

Bedenk goed wie welke vragen gaat beantwoorden als er vragen komen van andere ouders. Sommige vragen hoef je ook helemaal niet te beantwoorden. Bijvoorbeeld vragen over het 'waarom' van het transgender-zijn en over de voortgang van de transitie op zich. Je stelt immers ook geen vragen over het geloof van een jeugdlid of over een veganistische opvoeding, ondanks je eigen gedachten daarover. Maak dat ook duidelijk naar de ouders van andere kinderen. Het is aan de ouders van het kind, het kind zelf en de mogelijke betrokken professionals om keuzes te maken in het proces. Vragen over hoe iets gaat, kun je uiteraard wel stellen: Hoe doen we dit in de groep? Hoe vertellen we het? Hoe gaan we om met pesten?

Hoe zorg ik voor een goede start?

Het is voor het kind belangrijk om meteen goed te beginnen, dus zorg dat alles goed geregeld is vóór de eerste opkomst van een nieuw lid, of wanneer een bestaand lid in transitie gaat binnen Scouting. Dus de inschrijving in Scouts Online en eventuele administratie van de groep, zodat het jeugdlid niet bij de verkeerde (geboorte)naam wordt aangesproken. Dat is hier en daar mogelijk lastig met bijvoorbeeld medische formulieren voor zomerkamp en dergelijke, dus daar moet de leiding integer mee omgaan.

Hoe help ik het kind bij het uiten?

Overleg met de ouders en het kind hoe zij willen dat er aandacht wordt gegeven aan dit onderwerp in de groep. Als een kind niet wil dat de andere kinderen weten dat het transgender is, is dat in eerste instantie ook niet nodig, maar dan moet er heel goed nagedacht worden over hoe te reageren als er vragen komen. Ook moet er nagedacht worden over wat er gebeurt als er door het begin van de puberteit misschien vragen komen van andere kinderen, als een transgenderjeugdlid niet dezelfde veranderingen doormaakt (als een transjongen de baard niet in de keel krijgt bijvoorbeeld).

Als een kind dat wil, kan het natuurlijk als transgender worden geïntroduceerd. Overleg met het jeugdlid en de ouders over hoe je dat het beste kunt doen en waar het kind zich prettig bij voelt. Het is wel belangrijk om er ook weer niet al te veel de nadruk op te leggen, zodat het kind niet 'die trans-jongen' of 'dat trans-meisje' wordt.

Het is ook goed om te bespreken wat te doen als het toch niet soepel loopt, hoe eventuele vragen van andere kinderen beantwoord of 'doorverwezen' kunnen worden.

Hetzelfde geldt voor hoe de leiding omgaat met vragen van andere ouders of bijvoorbeeld uit de regio. Het is niet wenselijk om persoonlijke informatie over iemand te delen, vooral niet over een kind.

Een ouder vertelt: “Toen iedereen open stond voor een overgang van de jongenswelpen naar de meisjeswelpen is er een plan gemaakt om de overstap in goede banen te leiden. Communicatie richting de jeugdleden in beide speltakken en naar de ouders van (met name) de nieuwe speltak. In deze communicatie is bewust gekozen voor een heldere en eenvoudige communicatie, in de vorm van een mededeling. Dit is gedaan om te voorkomen dat er een discussie zou ontstaan met ouders.”

Veel transkinderen en -jongeren willen niet trans genoemd worden (dus dat je als transkind niet vertelt dat je trans bent). Echter bij jonge kinderen is dat niet altijd aan te raden. Je ziet vaak dat er dan toch

gepraat wordt (een andere welp kent iemand die het kind kent van school en gaan praten: Hé hoe zit dat met...). Bespreek dit wel met ouders en kind, omdat openheid vaak meer problemen voorkomt.

Een ouder vertelt: "Mijn dochter vond het heel vervelend als anderen zeiden dat ze 'eigenlijk een jongen was'. Wij hebben ervoor gekozen om die terminologie wat te vermijden en dan te zeggen "ze was altijd al een meisje, maar is toevallig met een piemel geboren" zodat het transkind zich gewoon kan voorstellen aan anderen als meisje en niet als 'eigenlijk een jongetje dat een meisje wil worden'. Mogelijk is het fijn om naar andere ouders toe aan te geven wat de medische stappen zijn, bijvoorbeeld dat jonge kinderen nog geen operaties of hormonen krijgen en wanneer dan wel gaat gebeuren."

Wat voor afspraken moet ik maken?

Maak praktische afspraken met het jeugdlid en de ouder. Zoals toiletbezoek, douchen en slapen tijdens het kamp en bezoek aan het zwembad en communiceer hier helder over naar andere ouders. Meestal leeft het probleem omtrent douchen en slapen vooral in hoofden van ouders. Zeker jonge kinderen doen er niet heel moeilijk over.

Een ouder vertelt: "Onze dochter gaat gewoon naar het meisjestoilet en slaapt gewoon bij de meiden. Douchen doet ze wel apart. Doordat we dergelijke zaken direct communiceerden en daarnaast hadden aangegeven dat men bij vragen altijd contact mocht opnemen met de leiding, het bestuur of ons, is er geen onduidelijkheid ontstaan. We hebben dit ook nog besproken bij de eerstvolgende ouderavond, als voorbereiding op het kamp. Daar kregen we praktische vragen, maar voornamelijk heel veel begrip en complimenten over de manier waarop we het aangepakt hebben. Na deze bijeenkomst is er nooit meer iets over gezegd of gecommuniceerd. Ik denk zelfs dat er nieuwe meisjeswelpen zijn die niet weten dat onze dochter transgender is. En dat is ook goed; het is voor haar alleen maar frustrerend om er telkens eraan herinnerd te worden. Ze is een meisje en niet meer de buitenstaander."

Maak het onderwerp bespreekbaar. Zowel als ouders richting leiding, als leiding richting andere ouders en als ouders naar elkaar. Het is voor iedereen zoeken naar de juiste modus, heb dus allemaal begrip voor elkaar. Maak je niet druk als het een keertje verkeerd gaat. Bespreek met elkaar de overgangperiode. Wanneer iemand vragen heeft, zorg dat die direct beantwoord worden. Zelfs ouders kunnen nog wel eens de dochter per abuis met 'hij' aanspreken. Het is een taak van de ouders om daar hun kind op voor te bereiden en aan te geven dat mensen dit niet verkeerd bedoelen. Het is heel normaal dat een dergelijke overgang met (liefst zo min mogelijk) vallen en opstaan gaat.

Naar welke speltak vliegt het jeugdlid over?

Bij het overvliegen is het van belang dat er gekeken wordt naar het gender waar het jeugdlid zich mee identificeert. Laat het jeugdlid mee overvliegen met de rest van de speltak. Heb jij bijvoorbeeld een jeugdlid met de biologische sekse 'jongen' bij de welpen naar de meisjesspeltak laten gaan, dan is het niet goed om het onderwerp bij het overvliegen naar de opvolgende speltak jaren later opnieuw als een issue op de agenda te zetten. Gewoon net als de andere kinderen laten overvliegen. Gewoon net als de andere meisjes naar de meisjesscouts laten gaan dus, want ze is gewoon een meisje.

In de scoutsleeftijd gaan in de meeste gemengde groepen de jongens en meisjes apart slapen. Op dat moment kunnen andere ouders mogelijk bezwaar gaan maken. Het is dus belangrijk om in zo'n geval de zorgen van andere ouders te erkennen, maar ook duidelijk aan te geven dat het niet gepast is om de persoonlijke situatie van een transgenderjeugdlid te bespreken met andere ouders.

Als het jeugdlid tegen die tijd al meerdere jaren als jongen of meisje bij de welpen heeft meegedraaid, zullen de andere scouts het waarschijnlijk niet heel raar meer vinden. Het kan natuurlijk zijn dat een transgenderjeugdlid dan zelf wel graag apart wil slapen/omkleden, maar dat kan tegen die tijd in overleg met ouders, leiding en jeugdlid zelf worden besproken.

Hoewel het voor jongere kinderen belangrijk is de ouders goed te betrekken, kan het voor oudere jeugdleden anders liggen. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat een explorer binnen de groep uit de kast komt als transgender, maar dat thuis niet veilig kan doen. In zo'n geval kan Scouting een plek zijn waar de jongere veilig zichzelf kan zijn en bijvoorbeeld kan experimenteren met een nieuwe naam of

voornaamwoorden. Als leiding kun je hier in overleg met het jeugdlid zeker in meegaan zonder de ouders erbij te betrekken.

Een ouder vertelt: “Onze **dochter** gaat binnenkort inderdaad naar de meisjesscouts en eigenlijk zien we dat helemaal niet als bijzondere stap (niet anders dan een niet-transgender meisje die van meisjeswelpen naar meisjesscouts gaat). De afspraken die nu staan; toilet en slapen bij meisjes, douche apart, blijven ook dan gewoon gelden. Het voordeel van deze afspraken nu al maken, is dat we ze straks bij de pubertijd niet hoeven aan te passen. En iedereen in haar omgeving (er gaan meer meisjes uit haar klas naar die middelbare school en er vliegen meer meisjeswelpen over) vindt het al normaal hoe het nu gaat. Eigenlijk leg je op jonge leeftijd een basis voor de pubertijd. Komt dus weer neer op helderheid, duidelijkheid, openheid en logisch nadenken, ook met oog voor de toekomst.”

Kan een jeugdlid op latere leeftijd alsnog een andere genderidentiteit krijgen?

Het is belangrijk om de genderidentiteit van het jeugdlid op dat moment te accepteren. Door dat te doen kan het jeugdlid je later dankbaar zijn omdat het niet langer hoefde te doen alsof zij een ander geslacht was. Statistisch gezien is de kans op dit scenario het grootst. Het kan ook dat het jeugdlid later boos is omdat het geen transgender bleek te zijn. De kans hierop is véél kleiner. Stel je als groep flexibel op door met het kind mee te denken en te groeien.

De psycholoog en genderexpert Diane Ehrensaft, auteur van “*The Gender Creative Child*” verwoorde het ooit zo: “Ik heb liever twintig kinderen die NU gelukkig zijn in het gender wat ze NU mogen uitdragen, ook al blijkt later dat ze toch iets anders willen, dan dat ik ze nu ga remmen en ze er later niet meer zijn.” Achtergrond van deze is opmerking is dat transgenders significant vaker last hebben van psychische problemen en suïcide als ze niet erkend worden of niet mogen zijn wie ze zich voelen te zijn.

Tot slot

Goed dat je verdiept in dit onderwerp. We willen vooral benadrukken dat een transgenderjeugdlid in de groep echt geen hele ingewikkelde situatie hoeft te zijn, zolang iedereen respectvol en begripvol met de situatie omgaat. Je wilt een kind niet het idee geven dat het de groep tot last is, dus maak er vooral niet een te groot ‘ding’ van. Regel de praktische zaken goed, en ga dan lekker genieten van het Scoutingspel!

Do's en dont's

Do's	Don't's
Goed overleggen met het jeugdlid, ouders en eventueel met professionals.	Een eventueel eigen contrasterende mening voorop zetten.
Het jeugdlid aanspreken met de voornaam, genderlabel (jongen/meisje, hij/zij enzovoorts) en de voornaamwoorden waarbij het zich prettig voelt.	Het jeugdlid aanspreken met diens oude geboortenaam en aanspreken met het verkeerde genderlabel en voornaamwoorden.
Het jeugdlid een veilige en stabiele omgeving bieden.	Het jeugdlid anders behandelen of apart houden.
De privacy respecteren.	De biologisch sekse, de geboortenaam of andere persoonlijke gegevens van het kind bekendmaken.

Informatie en websites

Meer informatie vind je hier:

Scouting Nederland (<https://www.scouting.nl/scoutingspel/voor-alle-Speltakken/diversiteit/rainbow-scouting>)

Transvisie (<https://www.transvisie.nl>)

Transvisie is een belangenorganisatie, die zich vooral richt op de zorg aan transgender mensen, volwassenen, jongeren en kinderen. Ze zijn er voor trans mannen, trans vrouwen en non binaire

personen. Maar ook voor de partners, ouders en andere familieleden van deze mensen. Transvisie kan je ook helpen bij voorlichting in je groep.

Transgender Netwerk Nederland (<https://www.transgendernetwerk.nl>)

Transgender Netwerk Nederland mengt zich actief in de politieke discussie en geven handreikingen aan de beleidsmakers. Hierdoor komen transgender personen steeds meer in het zicht van maatschappelijke organisaties en de overheid.

Iedereen is anders (<https://iedereenisanders.nl>).

Een website voor jongeren die vragen hebben over sekse, gender, genderidentiteit, expressie en seksuele voorkeur.